

Principiul respectării demnității

Aceasta înseamnă că:

1.1. Orice persoană umană are o valoare intrinsecă supremă, postulată de tradiția morală occidentală modernă, ce nu poate fi dobândită și nici confiscată, egală în toți oamenii, numită

„demnitate”. Sistemul drepturilor fundamentale ale omului a fost inventat tocmai pentru a proteja această „demnitate”. Orice atingere adusă acesteia (restrângere, anulare, limitare, amenințare, batjocorire etc.) este un act imoral și trebuie interzis.

1.2. Demnitatea constă în capacitatea omului de a acționa liber pentru îndeplinirea propriilor proiecte și scopuri în viață, capacitatea auto legislației morale și dreptul la viață privată, capacitatea de a acționa și a gândi fără să fie constrâns (libertatea), precum și capacitatea responsabilității personale pentru faptele sale.

1.3. Uneori demnitatea e redusă la valoarea „autonomiei”, adică la capacitatea omului, ce trebuie respectată, de a lua decizii proprii despre propria viață, de a alege liber conform unui set de valori pe care le consideră corecte și drepte, fără a aduce daune celorlalți.

1.4. Prin extindere, se vorbește azi și despre „bunăstarea animalelor” (de laborator), adică de obligația cercetătorilor de a le crea, în măsura posibilului, acele condiții care să le asigure funcționarea normală a organismului, evitându-se procedurile dureroase sau înlocuindu-le, în măsura posibilului, cu dispozitive experimentale nevii. A constrânge viețuitoarele să trăiască în condiții nefirești, opuse telos-ului lor natural, înseamnă a încălca principiul respectului autonomiei.

Principiul binefacerii

Aceasta înseamnă că:

1.1. Prin activitatea de cercetare trebuie să urmărești maximizarea binelui și minimizarea răului, în mod imparțial, fără să ignori sau încalci interesele fiecărei persoane.

1.2. Cercetătorii trebuie să nu facă acele acte care ar putea cauza mai mult rău decât bine, cu excepția situației în care există un temei suficient pentru a nu proceda așa.

1.3. Există situații în care producerea răului e justificată moral. Condiția generală e fixată în principiul dublului efect „E moral să faci o acțiune care are și consecințe previzibile rele dacă:

- consecința bună e intenționată, iar cea rea e neintenționată;
- consecința rea nu e o condiție a producerii consecinței bune;
- există temeiuri serioase pentru acceptarea consecinței rele. (ex: numărul victimelor)”.

1.4. Acest principiu devine operabil în urma procesului de evaluare a beneficiilor, daunelor și riscurilor, proces al cărui obiectiv este de a produce cel mai mare beneficiu net pentru toți cei implicați, tratați în mod imparțial.

1.5. Dacă nu poți face bine fără să faci simultan și un rău, atunci e bine să te abții (interpretare extremă).

Principiul dreptății

Aceasta înseamnă că:

1.1. În cercetarea științifică, principiul dreptății se referă la buna distribuire a beneficiilor și a riscurilor cercetării, la procedurile de selectare și recrutare a participanților (nediscriminarea), la interdicția exploatarea segmentelor vulnerabile ale populației în scopuri științifice, la alocarea resurselor, precum și la interdicția de a folosi rezultatele cercetării pentru a adânci discrepanțele sociale.

1.2. Nu se vor face discriminări: Nici un grup social nu va fi exclus fără temei de la cercetare, respectând interesele tuturor, indiferent de rasă, etnie, vârstă, dizabilități, religie, cultură, gen etc.

1.3. Toate persoanele trebuie tratate drept și echitabil la toate nivelele organizatorice ale cercetării. Raportul dintre autoritățile finanțatoare și echipele de cercetare finanțate trebuie să fie unul echitabil bazat pe încredere reciprocă.

1.4. Corecta gestionare și utilizare a fondurilor

Principiul integrității

Aceasta înseamnă că:

1.1. Nu trebuie să se intervină peste dreptul persoanelor de a-și păstra secrete datele personale, de a-și proteja viața privată. Există o sferă a vieții personale în care nici un străin nu trebuie să aibă dreptul să intervină.

1.2. Integritatea fizică se referă la protejarea sănătății fizice, la dreptul de a decide propria moarte, la dreptul la viață, la interdicția de a manipula zestrea genetică a omului.

1.3. Integritatea morală se referă la virtuțile de bază ale caracterului, la credințele și valorile profunde care dau identitate unei persoane morale. Dacă un om crede în valorile creștinismului sau musulmanismului sau comunismului, aceste convingeri fundamentale, care structurează felul său de a fi și a trăi, trebuie respectate.

1.4. Integritatea juridică se referă la faptul că judecătorii și ceilalți lucrători din sistemul juridic trebuie să își bazeze deciziile pe imparțialitate, acordând fiecărui om „un respect egal”. Dacă se intervine din afară cu presiuni politice pentru a încălca imparțialitatea în judecată, atunci înseamnă că s-a încălcat principiul integrității juridice. Independența sistemului judiciar intră în acest nucleu de valori intangibile.

1.1. Integritatea cercetătorului științific se referă la valorile sale definitorii, la valorile onestității, responsabilității și încrederii care trebuie să guverneze activitatea sa și care nu trebuie tulburate de nici o intervenție externă.

1.2. Integritatea profesională: se referă la onestitatea, imparțialitatea, transparența și respectarea proprietății intelectuale în activitățile de cercetare. Prin activitățile desfășurate, cercetătorul trebuie să se asigure că:

- Cultivă cooperarea cu profesioniști competenți
- Raportează corect datele, rezultatele, metodele și procedurile, ca și statutul publicațiilor.
- Nu fabrică, falsifică sau prezintă deformat datele empirice.
- Nu-și înșală colegii, finanțatorii proiectelor de cercetare și publicul.
- Rezistă tentației de a se angaja în activități care îi depășesc competențele.
- Elimină subiectivismul din aprecierea atât a muncii proprii cât și a celorlalți.
- Asigură caracterul deschis al metodelor, datelor, rezultatelor, instrumentelor, resurselor, fără a încălca regula confidențialității
- Nu își însușește rezultatele altora, chiar dacă a contribuit parțial la producerea lor (plagiat și/sau autoplăgiat)
- Nu împiedică publicarea oricăror rezultate obținute prin eforturi comune
- Ceea ce publici reprezintă adevărul științific în condițiile tale experimentale

Principiul vulnerabilității

Aceasta înseamnă că:

1.1. Trebuie să luate măsuri adecvate de protejare a ființelor vii vulnerabile (persoanele, animalele) precum și a biosferei alături de ecosistemele pe care le conține.

1.2. Prin persoană vulnerabilă se înțelege: orice persoană umană care - datorită unei condiții anume - nu are capacitatea de a lua decizii pe deplin informate și raționale pentru sine și/ sau îi lipsește capacitatea necesară pentru a-și urmări și proteja propriile interese.

1.3. Se poate vorbi de vulnerabilitate ca vulnerabilitatea unei singure persoane, a unui grup sau chiar a unei populații.

1.4. Respectul demnității umane devine cu atât mai important cu cât persoanele selectate pentru un studiu biomedical sunt mai vulnerabile, în sensul competențelor și/sau capacității decizionale limitate. (de exemplu: minorii, persoanele cu dizabilități, persoanele instituționalizate sau oricare alte persoane care prin statutul social pot fi vulnerabile). În aceste situații, sunt necesare condiții deosebite de protecție împotriva abuzurilor, exploatării sau discriminării. Se recomandă evitarea recrutării unor astfel de persoane pentru studii biomedicale. Dacă totuși regula esențialității impune o asemenea opțiune, ca dovadă a corectitudinii și solidarității, obligațiile etice față de persoanele vulnerabile trebuie să se materializeze în proceduri de selectare și metode experimentale adecvate pentru protejarea intereselor subiecților investigați.

1.5. În cazul în care studiul nu se poate desfășura decât implicând persoane vulnerabile – vulnerabilitatea având deci un rol esențial în cercetare – sunt necesare măsuri de protecție suplimentare, specifice fiecărui tip de vulnerabilitate în parte.

1.6. Toate cercetările care implică subiecți umani vulnerabili vor:

- Prezenta detaliat necesitatea selectării subiecților vulnerabili
- Prezenta metodele de recrutare
- Prezenta modul în care vor oferi protecție suplimentară față de subiecții care nu se încadrează în vreo clasă de vulnerabilitate
- Obține în prealabil aprobarea Comisiei de Etică a Cercetării,
- Raporta periodic starea cercetării și, atunci când este necesar, apariția oricărui eveniment neprevăzut sau descoperiri accidentale.